

1902.
október 25.

A MI LAPUNK

4-ik sz.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár: Egész évre . . . 4 korona.	MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.	Előfizetési ár: Félévre . . . 2 korona.
---	-----------------------------------	--

Felelős szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség: Szeged, Csekonies-uteza 1., ahová a kéziratok küldendők.	Lap-bizottság: Regdon Sándor építész. Brauswetter Ottó órágyáros.	Pály Dániel vasöntőde és gépgyáros. Braun János hangszer-készítő.	Kiadóhivatal: Szeged, Kárász-uteza 7-ik szám. (Braun János hangszerkészítő.) ahová a pénzek küldendők.
---	---	--	---

HETI NAPTÁR.

1902. október 26-tól november 1-ig. (Az évnek 43. hete).

Október 26.	Vasárnap:	Evar.
27.	Hétfő:	Szabina vt.
28.	Kedd:	Sim. s Juda
29.	Szerda:	Narcis
30.	Csütörtök:	Kolos vt.
31.	Péntek:	Farkas püsp.
November 1.	Szombat:	Mindsz.-ünnepe.

Lezajlott.

Igaz örömmel, belső lelkesedéssel, ügy iránti szeretettel, de egyszersmind a kötelesség érzetével sietek beszámolni a nagyváradi országos iparos-gyűlés lefolyásáról és az ugyanott: iparostársaink körében szerzett tapasztalatok és hangulat megismertetéséről.

Ne várják tőlem, hogy vakon hajlongjak a hatalom képviselője előtt és hogy hálával adózzak az intézők minden intézkedéséért; de nem akarok igazságtalan lenni a közreműködők részéről történt megnyilvánulásokkal szemben sem.

„A Mi Lapunk“, mint a magyar kézműiparosságnak igaz szószólója, későn vett meghívás daczára ott volt a gyűlésen, de ott lett volna akkor is, ha az országos intézőség nem részesítette volna is az általa méltán elvárt figyelemben, mert a magunk elé tűzött kötelességünket tiszteljük legalább is annyira, mint az országos bizottságnak megtisztelő meghívását.

Nem veszszük rossz néven azt sem, hogy az országos bizottság vezetősége utolsó perczen gondolt reánk s elismerjük, hogy 8—10 hét óta, mióta „A

Mi Lapunk“ a kisiparosok érdekében a sorompóba lépett, munkája tömkelegében: oly csekélységre, mint egy — *kizárólag a kisiparosok érdekeit* szolgáló lapra — nem is gondolhatott, hisz a magasabb értékű feladatok terhei amugy is tulságosan igénybe vették.

A nagyváradi iparos-nagygyűlésen megközelítőleg 400-an vettek részt összesen s míg egyes ipartestületek és ipartársulatok 1—20 taggal is képviselve voltak, az ipartestületek és társulatoknak tulnyomó része még csak nem is képviseltette magát a nagygyűlésen.

Mi nem helyeseljük sem az egyik, sem a másik eljárást, mert míg egy országos nagygyűlés nem arra való, hogy egyes vidék, egyes helység tulságos számban legyen képviselve közköltésen, igazán elítélendőnek tartjuk, ha egy, az iparosság érdekeit tárgyalni hivatott országos nagygyűlésen egy bármily csekély számmal rendelkező ipartestület vagy társulat létezését egy kebelbeli taggal nem képviselteti, mert ezen kebelbeli tag volna hivatta iparostársainak leghűebben visszaadni az ott tapasztalt dolgok iránti benyomását.

Igaz, hogy a jól szervezett hazai sajtó nem soká várakoztatja a nagyközönséget a lefolyt nagy napok eseményeinek leírásával s bárha a hazai napisajtó iránt hálával vagyunk ügyünk iránti lelkesedéséért, az egyéni tapasztalatokat visszatükrözni még sem képes s csakis egy általános benyomás hatásáról tájékoztathatja olvasóit.

„A Mi Lapunk“ részére fizetések helyben csak a kiadóhivatalban, vagy az ez által kiadott nyomtatott, folyószámmal ellátott nyugta ellenében teljesíthetők.

Igaz, hogy szép szónoklatok rögtönöztek, de igaz az is, hogy nem mindenkinek sikerült betanult mondókáját lámpaláz nélkül elmondani s nem ritkán lehetett látni a hallgatóság sorában a derült mosolyt, amidőn egyik-másik szónok szinte beleizzadt mondanivalójának teljesítésébe s jólesett hallanunk azon puritán őszinteséget, mit egyik kiküldött nyíltan kifejezésre juttatott, hogy: „ámbar elfogadja az előadó javaslatát, de felszólal mégis, nehogy küldői azzal a váddal illessék, hogy csak a dinom-dánom kedvéért jött ide közköltésen.“

Valljuk be őszintén, hogy egészében, nagyjában igen szép volt a gyűlés és akik eljöttek, hogy meghallgassák a központ előadásait, helyesen tették és hogy ott, ahol aggályokat láttak, vagy ott, ahol a kívánalmakat kibővíteni óhajtották, a közjó érdekében kifejezésre juttatták azt s hogy dicséretreméltó egyhangúsággal lehurrogtak egy szólni akarót, aki szocialista tanok hangján személyeskedésre akarta terelni a vitát. De bármennyire tiszteljük is a központi vezetőséget együttesen és egyénenként, még sem helyeselhetjük, hogy egy alkotmányos államban, alkotmányos alapon vezetett tanácskozmányban, egy a vezetőség működését bonczkés alá venni, bizalmatlanságot nyilvánítani szándékolt kiküldöttől az elnök a szólás jogát megvonta, a sérelmeket meg nem hallgatta, hanem tekintet nélkül az egyéniségre, megsérti azért, mert nyilvánítani akart valamit, mert azt bátorkodott mondani, hogy *nincs megelégedve* a központnak 15 évi működésével.

Azon szép parlamenti rend után, amelyet értelmiségre valló *iparostársaink* a tárgyaláson tanusítottak, ha senki másból, *de a vezetőségtől feltétlenül elvártuk volna hogy a felőle mondandó bírálatot — bármily keserűen hangozzék is az — végig hallgatva, a panasz tárgyát ellensúlyozza, a kedélyeket megnyugtassa és alkalmat szerezzen magának arra, hogy az ellene emelt vádat értékére leszállítsa.*

Ezt azonban a vezetőség nem tette, hanem a szónokot már első szavai után

— jeladással — néhány emberével „eláll!“ kiáltásokkal megsértette és az elnök — a jelenlevők utólagosan kikért beleegyezésével — tőle a szót megvonta.

Több okból csodáljuk, hogy ez megtörténhetett.

Csodáljuk, mert egy előző beszédben maga az elnök hivatkozott az alkotmányos szólásszabadságra; és ezt ő később mégis megsértette;

mert egy ellenzéki képviselő jelenlétében ez szó nélkül megtörténhetett; hogy a jelenvolt iparostársaink megtűrték kiküldött társaik egyikét akkor és oly ügyben megbántani, megsérteni, amidőn ő a vezetőség irányabani bizalmatlanságának *akart* kifejezést adni;

hogy a vidéki iparostársaink a fővárosi érdek-közösséget képviselők előtt meghátráltak és nemtetszésüknek kifejezést adni elmulasztották.

Csodáljuk magát a felszólalót, hogy bosszuságának kifejezésével egyszerűen leszállott az emelvényről, anélkül, hogy e miatt szót emelt volna.

Mert hát hová jutna képviselőházunk, ha szájkosarakat raknának ellenzéki képviselőinkre, amidőn szigorú bírálat alá veszik a kormányférfiak eljárását? Hová jutnánk, ha mindent, egyszerű nyakhajlással fogadnának el képviselőink? Vagy talán nagyobb urak az orsz. iparegyesület férfiai, mint az országnak intézői? Egy-két egyénnek kivételével: valamennyien fizetettjei az iparos-osztálynak azok, kik ott a magaslaton oly meleg odaadással működtek az iparosság érdekében!

Hogy hányan és kik voltak ott kézmű-iparosok, azt mi meg nem mondhatjuk, de nem hisszük, hogy lettek volna olyanok is közöttük . . . S mégis azok voltak a mérvadó szószólók, akik egymás között felosztva a szerepet, alig juttatták szóhoz a jelentkezőket. De ha mégis feljutott a küldöttek közül egy-kettő az emelvényre, már mondókájoknak megkezdése előtt odakiáltották „10 percz!“ — míg, ha a saját haduk katonája állott ki a sikra, már eleve megéljenezték.

Sajnos, hogy a lehurrogás vagy az éljenzés mindig — majdnem mindig —

egyhangulag történt. Sajnos, mondjuk, mert kiküldött iparosainknak nagy része — ha odahaza szűkebb körben képes is vezérszerepre, ott, ahol nagyobb, tágabb tér kínálkozik a tudás- és szellemi képesség megnyilvánulására, ott úgy járnak ők is, mint azon képviselők, akik öt év alatt annyira megszokják a szavazógép-minőségüket, hogy az „igen“ vagy „nem“ szónál alig bírnak egyebet mondani. Az egymás iránt tartozó tisztelet, a parlamentáris tanácskozási szabályok, a szólás-szabadság elve kötelez mindenkit arra, hogy nyugodtan meghallgassa az ellenvéleményt, a bírálatot is. Ha ezt az elemi szabályt sem tartjuk szem előtt s az ellenvéleményt elnémitjük, nem csak jogtalanságot követünk el, hanem könnyen homályt vetünk saját működésünkre is.

Nagy horderővel bír a nagygyűlés előttünk, mert ismételten tapasztaltuk, hogy iparosaink ifjabbjai az öregek becsületes törekvéseit támogatni igyekeznek, s habár ők a jelenlegi törvények alatt nyerték el az iparjogosultságot, mégis átlátják, hogy biz nem jól van ez így.

Tudjuk, hogy az általunk feltárt vélemények nem fognak minden oldalról tetzésben részesülni, de tudjuk azt is, hogy számtalanok osztják nézeteinket, melyeket a nagygyűlésen jelen volt számos kiküldött előtt nyilvánítva, azoknak közlésére felhivattuk.

A nagygyűlés lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

A hazai iparpártolás papíron.

Az új ipartörvény Romániában e hóban lépett életbe, melynek végrehajtásáról szóló rendelet egyebek között a következő, nálunk is megszívlelendő méltányos rendelkezést is tartalmazza:

„A rendelet teljesen érvényben hagyja az ipartörvény azon határozmányát, mely szerint állami, kerületi és községi hatóságok vállalatainál és szállításainál, ha értékük nem haladja meg a 30,000 frankot, román alattvalók előnyben részesülnek, még akkor is, ha az idegen pályázó ajánlata 5%-kal kedvezőbb volna.“

Nálunk is kifejezésre jut egyes minisztereink óhaja a hazai iparnak nyújtandó elsőbbség iránt; de nem oly határozott alakban, mint az Romániában történik. Nálunk csak óhajként

hangzik el, míg odaát törvényes alakban, meghatározott feltételek mellett rendelik el a hazai iparnak nyújtandó elsőbbséget; pedig ott önálló vámterülettel rendelkeznek; ott a vámsorompó is védi a belföldi ipar érdekeit.

Azért történik nálunk az iparpártolás csak papíron, mert sem törvény, sem miniszteri rendelet nem kötelezi határozott formában a hatóságokat szükségleteiknek hazai forrásból való beszerzésére.

Azért van aztán az a furcsa gyakorlat, hogy az árlejtési feltételekben kikötik ugyan a magyar cikkek elsőbbségét, de a legtöbb esetben azonban mégis az osztrák cikkek győznek.

A hatóságok eleget vélnék tenni a miniszteri óhajtnak és a hazai iparnak, ha a szállítást egy hazai vállalkozóra bizzák, azzal aztán nem törődnek, hogy az illető honnan szerzi be a szállítandó cikkeket?

Ez év augusztus havában volt az árlejtés a szentesi új megyei kórház felszerelésére. Az árlejtésre tudtunkkal volt elég olyan ajánlattevő, akik a saját készítésű cikkeikkel vettek részt; mégis egy oly budapesti vállalkozó nyerte el a vállalatot, aki nem is iparos s aki minden valószínűség szerint az osztrák ipart juttatta győzelemre.

Ha már az árlejtéseket intéző körök nem bírnak elég érzékkel a hazai ipar iránt, a kormánzatnak kellene erre kioktatni őket a romániai miniszteréhez hasonló határozott szövegű rendelettel. És ha őszintén akarják a hazai ipart támogatni, minden közszállításnál úgy kellene az árlejtési feltételeket megállapítani, hogy a versenyben minden iparág a maga készítményeivel részt vehessen.

Iparosainknak pedig éber figyelemmel kellene kísélni minden közszállítást és az olyan árlejtések ellen, amelyek nem szigorúan a kibocsátott feltételek szerint ejtetett még, jogorvoslattal, panaszszal élni és minket is esetről esetre értesíteni.

Mert ha a kényelemszerető eljáró közegek azt tapasztalják, hogy körmüket figyelemmel kísérik a sérelmes felek, nem fognak olyan könnyen visszaélni a hazai ipari érdekekkel.

VI. orsz. ipartestületi gyűlés.

I.

Azon ipartestületek képviselői, akik részt vettek az országos nagygyűlésen, bizonyára jelentést tettek már, vagy esetleg még ezután fognak beszámolni kiküldöiknek, s hogy az ipartestületek minden tekintetben tájékoztatva legyenek a letárgyalt ügyekről, a nagygyűlésről külön terjedelmes jelentés fog kinyomattatni, amely megküldetik majd azoknak, akik a nyomtatványok költségeinek fedezetére az összeget beküldötték.

A rendelkezésünkre álló névsorból látjuk, hogy *Thék Endre*, budapesti butor- és zongoragyáros 14 testületet, *Dóczy Ferencz* esztergomi ipartestületi elnök 23, *Kulinyi Zsigmond*, szegedi keresk. és iparkamara titkára 14, *Gelléri Mór* orsz. ipar-egyesület titkára 11, *Bertsey* ipartestületi elnök Nagyvárad 6, és mások is, kik egyenél több szavazatot képviseltek.

Saját kebelükből képviseltették magukat a következő ipartestületek:

Arad, Bal-Gyarmat, Bánffy-Hunyad, Bátorkeszi, Békés, Békés-Csaba, Belényes, Berettyó-Ujfalu, Besztercebánya, B-Diószeg, Budapestről (18.) Czegléd, Debreczen, Detta, Déva, Dévaványa, Diósgyőr, Dunaföldvár, Eger, Eperjes, Esztergom; Félegyháza, Győr, Gyulafehérvár, Hatvan, Igló, Jászberény, Kalocsa, Karczag, Kassa, Kecskemét, Késmárk, Kis-Pest, Kisvárad, Kolozsvár, Kossuthfalva, Kőrös-Ladány, Losonc, Makó, Margitta, Mező-Csát, Mező-Kövesd, Mezőtúr, Miskolc, Nagy-Enyed, Nagy-Kőrös, Nagy-Léta, Nagy-Szalonta, Nagyvárad, Nyiregyháza, Orosháza, Pápa, Pásztó, Pécs, Pozsony, Somogy-Szill, Szabadka, Szászváros, Szeged, Sopron, Szegzárd, Szentés, Szerencs, Szilágy-Somlyó, Szolnok, Szőlős-Győrök, Tatatóváros, Temerin, Temesvár, Tenke, Tiszaföldvár, Tornaalja, Ujpest, Veszprém, Zala-Egerszeg, Zombor, Zsolna.

Nem kebelbeli tagok által képviselt testületek:

Abony, Apatin, Baán, Babocsa, Bács, Bács-Almás, Baja, Balmazújváros, Baranya-Szent-Lőrincz, Bártaszék, Battonya, Búd-Szt.-Mihály, Csákova, Csáktornya, Cservenka, Cserna, Czegléd, Fehértemplom, Franzfeld, Gálszécs, Gödöllő, Győrsziget, Hajdú-Böszörmény, Hódmező-Vásárhely, Högész, Jankovác, Kapuvár, Karánsebes, Kéthely, Kis-Komárom, Kis-Kőrös, Kis-Szeben, Komárom, Kőrmend, Kúnhegyes, Kún-Szent-Miklós, Lengyeltóti, Lippa, Lugos, Marczali, Medgyes, Mezőladány, Moór, Muraszombat, Nagy-Atád, Nagy-Kálló, Nagy-Károly, Nagy-Káta, Nagy-Kun-Madaras, Nagy-Maros, Nagy-Szt.-Miklós, Nagy-Szöllős, Nagy-Tapolcsány, Nagy-Zsám, Nyitra, Ó- és Uj-Futtak, Ó-Moravicza, Oravicabánya, Paks, Palánka, Pécel-Rákoscaba, Petrovác, Petrozsény, Pinkafő, Réva-Ujfalu, Rimaszombat, Simontornya, Solt-Szent-Endre, Szepes-Váralja, Tab, Tapoleza, Tiszafüred, Topolya, Török-Szent-Miklós, Uj-Szent-Anna, Ungvár, Vág-Ujhely, Vár-Palota, Versecz, Vörösmart, Zala-Szent-Grót, Zenta, Zsámbék, Zombolya.

Képviselve volt még 15 keresk. és iparkamara és 14 egyesület és társulat.

Az országos ipar-egyesületet *Thék Endre*, hazánk iparos-osztályának büszkeségét képező, budapesti nagyiparos és *Gelléri Mór*, királyi tanácsos, egyesületi titkár, *dr. Horváth János*, budapesti ügyvéd, iparhatósági biztos és egyesületi ügyész, a kereskedelmi- és iparkamarákat azok titkárai és egyéb kiküldöttei képviselték, míg a nagygyűlésre *Abonyi Emil* miniszteri tanácsos lett kiküldve a kormány részéről, hogy — tudja Isten hanyadszor hallgassa s végighallgassa a kisiparosoknak számtalanszor felhangzott kérelmeit. — De részt vett a gyűlésen *Barabás Béla*, ügyvéd, nagyvárad országgyűlési képviselő is, s így elmondhatjuk, hogy ha a jelen értekezlet is nyomok nélkül marad, ugy

feladjuk minden reményiségünket és hitünket arra való tekintetben, hogy a kisiparosoknak érdekeivel komolyan foglalkoznak azon a helyen, ahol minket, kisiparosokat csak akkor vesznek számba, ha pénzre vagy szavazatra van szükségé államunk intézőinek, a minisztertől lefelé az adó-végrehajtóig.

Mielőtt azonban tovább mennénk a gyűlésen észlelték leírásával, elmondjuk, hogy Nagyvárad szab. kir. város, melynek élén az iparügyek lelkes támogatója, *Rimler J.* polgármester áll az ipartestületi elnökkel *Bercseyvel*, a vendégek fogadása, de főleg a nagygyűlés rendezése körül oly érdemeket vívtak ki maguknak, melyekért hazánk összes iparosai leróhatlan adósaik maradtak.

Pénteken, azaz 17-én volt az ismerkedés és esteli 8 órakor oly élénkség volt a nemzeti szálló előtt, mint aminőt Nagyvárad polgársága nem igen szokott meg. Az ismerkedési estélyen osztattak ki a nagygyűlésen résztvenni jogosultak jelvényei is, kiknek száma a 400-at meghaladta, amennyiben egyedül Nagyváradról mintegy 60-an vettek részt, akik legszívezebb vendégszeretettel álltak rendelkezésére a megérkezett idegeneknek. Örömmel és a nagyváradiai dicséretére mondjuk, hogy mindnyájan, akik ott megjelentek hazánknak minden vidékről, legtávolabb sem érezték magokat idegeneknek Szent-László városában, mert habár igen sokan először voltak a vendéglátó város falai között, s ha személyesen alig-alig ismerték is egymást a tanácskozással összegyűlt iparostársaink, otthoniasan kellett, hogy érezzék magokat megérkezésük első pillanatától kezdve, hisz azon tudat, hogy szívesen lettek ott fogadva, hogy testvérek, barátok, bajnokok gyűltek össze, hogy együttműködésükkel az önnön maguk és hazánk iparosainak helyzetén lendítsenek és javítsanak, elosztatta az idegenség érzetét kebelükből és ugy éreztük magunkat, mintha állandó lakosai lettünk volna a szép és a kulturával példászerűleg előhaladó városnak.

Nagy munkát végzett a nagyváradiai ipartestület és a rendezés a legkisebb részletig oly fényesen sikerült, hogy el nem mulaszthatjuk e helyen is a nagyváradiai ipartestület és ennek mindazon tagjairól, akik a közügy érdekében meghozták a maguk részéről nem kicsinylendő áldozatot és fáradságot, elismerőleg és hálaosan megemlékezni.

Hogy iparostársainknak a gyűlésről, az arra tárgyalásul kitűzött sorozatról, valamint a határozatokról kimerítően beszámolhassunk, szükségét látjuk az országos iparegyesület által kibocsájtott sorrendet is felölelni tudósításunkba, olykint, hogy a tervezeteket s az ott tett megjegyzéseket, a hozott határozatokat, valamint egyes tételeknél a mi nézeteinket is nyilvánosságra hozzuk, ezt pedig azért tesszük, hogy — kötelességünk sugalma szerint — beigazoljuk, mi-

szerint, — sajnos — a tömérdek tárgyak napirendre tüzése által nem lehettek azok kellőleg megvilágítva és ami még sajnosabb, nem lettek kellőleg méltatva.

A közgyűlés kezdete:

1902. okt. 18.

A nagyvárad kerületi csarnok megtelt vendégekkel és amidőn az emelvényen a központi intézőség és a miniszternek megbízottja megjelent, éljenzéssel fogadtattak.

Elnök Thék Endre, mint az ipartestületek VI. országos nagygyűlésének elnöke, pont 9 órakor nyitotta meg az értekezletet, amidőn rövid szavakkal üdvözölte a megjelenteket.

A nagygyűlés tisztikara a következőképpen alakult:

Diszelnökök: (Hogy mire jók, nem tudjuk!) dr. Beóthy László főispán; Rimler Károly, polgármester; dr. Barabás Béla orsz. képviselő; gr. Zichy Jenő, Abonyi Emil.

Alelnökök: Kreutzer Balázs Szolnok; Bertsey György Nagyvárad; Deil Jenő Kassa.

Főjegyzők: Gelléri Mór és dr. Horváth János Budapest.

Jegyzők: Edvi Illés László és Kiss Ferencz Arad; Pillisy István és dr. Soltész Adolf Budapest; dr. Sarkady Lajos Nagyvárad; Tóth Kálmán Debreczen.

Háznapy: Sziládky Ernő Nagyvárad.

Az egyhangulag megejtett választások után felolvastatták a kereskedelmi miniszternek következő leirata:

„A hazai ipartestületek központi bizottsága tekintetes elnökségének Budapesten. — Köszönettel vettem a tekintetes elnökségnek a Nagyváradon tartandó VI. országos ipartestületi gyűlésre való meghívását s biztosíthatom előre is, hogy teljes érdeklődéssel fogom annak tárgyalását kísérni

Hivatalos elfoglaltságom, sajnálatomra, megakadályoz abban, hogy eme gyűlésen vegyek részt, megbíztam azonban Abonyi Emil miniszteri tanácsost, ipari közigazgatási szakosztályom főnökét, hogy képviselőtemben a tárgyaláson megjelenjék.

Budapest, 1902. okt. hó 16-án.

Láng Lajos.”

Ezután Thék Endre a következő beszéddel nyitotta meg a nagygyűlést:

„Mélyen tisztelt országos ipartestületi gyűlés!

Az emberi szavak sokkal korlátoltabbak, semhogy az engem ért és bizalmukból fakadt kitüntetések kellőképpen megköszönhetném. — Hiszen az életben elért kitüntetések legszebbike az, amelynek részesévé tettek. (Éljenzés.)

Más idők közepette öröm fényárja ragyogná be a polgári bizalom ezen megnyilatkozását, ma azonban indokolt aggodalom kél bennem,

mert egy oly nemzet polgárainak reményteljes ragaszkodása ez, melynek századokon át mindig volt oka kétkedéssel gondolni jövőjére, de talán sohasem jutottak el a békés alapon nyugodni látszó azon lejtőhöz, melynél a tátongó úr oly rettenetes, hogy ha azt kellő szilárdsággal át nem tudjuk hidalni, bizony-bizony nem fogunk menekülni az általános elszegényedés elől. (Igaz! Ugy van!)

A magyar nemzetet föntartó egészséges középosztály részben elveszett, részben veszendőben van; a nemzeti ipart fejlesztő munkabírók ezrei elerőtlenedtek, védtelenek lettek s ma, midőn összesereglettünk, hogy felhívjuk újból figyelmét az ország sorsát intézőknek, szavainknak nem az ad sulyt, a mit a magunk baja körül elfogunk mondani, hanem az, hogy rámutatunk arra: mikép az a nemzet, mely föntartójának tönkremenetelét oly közönnyel nézi, mint a mi társadalmunk és kormányunk, anélkül, hogy újabb alapokról gondoskodva volna: bizony az ily nemzet nem tarthatja magát a vele versenyző nagy nemzetek erős versenyében.

A világ azon nemzetei, melyek életképességüket megalapították, mindannyian az ipar és kereskedelem kiapadhatatlan forrásait használták fel közgazdaságuk megszilárdítására. Ebből fejlődött nagyhatalmi állásuk és ettől kapott fényt uralmuk, trónjuk, nemzetük boldogsága. Ezt bizonyítja Angol-, Francia- és újabban Németország bámulatos haladása.

A mi apáink fenkölt szellemükkel ezt az örök igazságot már 1842-ben, midőn a honi ipar védelmével kezdve akciójukat, már akkor jeleztek, hogy a közelgő jövő csak azoknak ad boldog hazát, a kik alkotni és fáradhatatlanul, odaadással dolgozni tudnak, nemcsak szeretteikért, hanem azon nemzetért is, melynek hű fiai.

Mi, mélyen tisztelt országos értekezlet, — immár 18 éven át szorgalmazzuk azon bajaink orvoslását, amelyek habár kicsinyeknek látszanak, egy nemzet fejleményében mégis megmérhetetlen károkat okoztak nemcsak egyeseknek, de leginkább az országnak, azon erők elforgácsolása folytán, melyeket pótolni nem lehet sóha. S ma újból itt vagyunk, hogy feltárjuk a nemzet színe előtt, hogy védelemre szorul az a munkaerő, amely századokon keresztül védelem hiányában jutott elerőtlenedéséhez. A mi osztályunk megerősítése minden képzelhető eszközzel: nemzeti létérdekeinkkel azonos. (Éljenzés.)

A magyar iparosoknak fölajdulása nem ipari, hanem nemzeti érdek, mert a hontalanok ezrei nap-nap után szaporodnak és ezt a mai állapotok mellett megakadályozni nem lehet. Kenyér kell a népnek, melyet a munkabíró honfiak mind megérdemelnének. De ki adja ezt, ha nem az ipar és kereskedelem, amely hazafias szeretettől kell, hogy erősödjék nap-nap után, de ez csak úgy lehetséges, ha a nemzet intőzői szintén a kor követelte magaslatra tudnak jutni

és megértik bajainkat és orvosolják is azokat haladéktalanul. (Igaz! Ugy van!)

A bizalom, melylyel megajándékoztak, némi aggodalommal tölt el, mert habár az önök bizalma erőt, nagy és megmérhetetlen erőt ad: tartok tőle, hogy úgy az önök óhajai, mint az én törekvésem nem fog illetékes helyen kellő méltatásban részesülni. Pedig minden határozat és minden baj, melyet elmondanak, érdemes lenne a legnagyobb figyelemre és az azonnali orvoslásra. Mert csak így képződhetik az a dicső és semmi homályt nem tűrő, meleget árasztó fény, amely méltán ragyogná be a világ legjobb királyának trónját.

Ily szellemben fogadom el az önök fényes bizalmát, melyet kiérdemelni a jövőben hazafiui kötelességeim között a legfőbbnek fogok tartani, remélve minden időben igen becses támogatásukat. Hiszem, hogy ily módon eredményt érünk el s e hitben kérem Isten áldását tárgyalásainkra most és a jövőben. (Lelkes éljenzés.)

Időparlások.

Az elnöknek megleghangu megnyitó beszédét illembeszédnek nevezett jóleső hizelgések követték és a hálás iparosok nagy lelkesedéssel egészítették ki a pesti kolomposok „éljenzéit“.

*

Rimler Károly, Nagyvárad városának polgármestere, szeretettel üdvözli Nagyvárad szeretett vendégeit. Kívánja és reméli, hogy az iparosságnak majdnem végnélküli küzdelmei már az igen közel jövőben diadalra emelkedjenek s amidőn megköszöni díszelnökké történt megválasztását, biztosítja a nagygyűlést, hogy rokonszenvet és szeretetet érez a magyar iparosság iránt. Miután a polgármester szavait a hálás közönség megéljeneste, következett

Barabás Béla orsz. képviselő, aki a szünni nem akaró éljenzaj lecsillapulta után a következő beszédet mondotta:

„Igen tisztelt Kongresszus!

Szives kitüntetésüket, nagybecsű bizalmukat köszönöm. A köszönetnek szava után egyszerű és őszinte leszek. Őszintén fogom magamat kifejezni, mert abban a feltevésben és elhatározásban jöttem Nagyváradra én, aki nagy elfoglaltságu ember vagyok, kinek minden pereze drága, azt hiszem, hogy méltóbb helyen nem tölthetem időmet, mint, hogy eljövök ide az ország iparosai közé (éljen) azért, hogy sem az ünnepeztetés, sem a szórakozásból ne vegyem ki a részem, — hanem a becsületes munkából. Eljöttem azért, hogy végig hallgassam a kongresszust az első szótól az utolsóig, mert végig akarom hallgatni nemcsak azért, mert meg akarom ismerni mindazt, ami az iparosokat érzékenyen sújtja, mindazt, ami az iparosságnak fáj, mert hisz nem is kell érzék, hogy lássuk, hogy az országon végig suhan egy jajkiáltás, a szenvedés méregpohara megtelt és elkövetkezett

az idő, hogy idebenn a polgároknak megélhetést biztosítsunk. (Éljen.) Végtelenül örvendek, hogy itt van a kormány képviselője, mert a palotából ipartörvényt nem lehet csinálni, meg kell hallgatni az iparosok szivből felhangzó fájdalom-szavait.

Majd így folytatja:

Miért jöttem ide? Eljöttem azért, mert szócsővévé akarok lenni annak a hangnak és gondolkodásnak, ami itt megnyilatkozik. Az ország parlamentjében nagyon kevés ember van, aki ezt tudja. — Nem vonom kétségbe t. polgártársaim, hogy az iparosokkal rokonszenvező egyén nagyon sok van, de kevés, aki felmeri szavát emelni az iparosok érdekében, akik szolgálják a hazai ipar érdekeit. Én szócsővé akarok lenni azoknak a törekvéseknek, amelyeknek megvalósítását már annyiszor ígérték, de még egyetlenegyszer sem váltották be. A parlamentben képviselni fogom az Önök érdekeit, azon törekvéseket, amelyek érdekében elsősorban az iparkongresszus száll sikra. Nekem, mint iparos gyermekének érzékenynek kell lennem az iparosok helyzete iránt, bennem biztosítékot találhatnak, ahol az iparosok törekvésének megvalósítása, helyzetének javítása szükséges, ott leszek. De egyet kérek: Véleményét írja meg nekem mindenki, majd leszűröm én belőlük az igazságot és a kormánynak emberénél már kijelentettem, hogy — mint a parlamentnek egyik tagja — segítségére leszek az iparos osztály működésének. Isten áldását a kongresszus működésére.“

Barabás beszédét egetrázó tetszésnyilatkozatok és harsogó, hosszantartó éljenzések követték és nem is úgy éreztük magunkat, mintha a nagygyűlésen, hanem inkább mintha valamely képviselőnek lakomáján lettünk volna. De nem is csoda, ha annyira rajongtak iparosaink a kieltett szavak után, hisz tudták nagyobb részben, hogy Barabásnak szavai nem a tettettség sugalma, hisz közel rokonai s barátainak tulyomó része az iparososztályhoz tartoznak; ő maga is gyermeke egy aszalomszesternak. Ennek, valamint azon tapasztalatnak, hogy Barabás mindig a közjó előmozdítása körül fáradozott és fáradozik, tulajdonítható azon meglepő lelkesült fogadtatás, amelyben ő részesült az iparosok országos nagygyűlésén is.

Azután a kereskedelmi miniszteri kiküldött, **Abonyi Emil** miniszteri tanácsos — ki megjelenésében egy rendkívül rokonszenves ur — állott fel, mondván:

„A kereskedelmi miniszter ur ő-excellenciája, aki az ő reszortjához tartozó minden egyes osztály iránt rendkívüli érdeklődéssel viseltetik, igaz szeretettel van eltelve az iparosok, a hazai ipar fejlődésének előmozdítása és istápolása körül, s csakis tullefoglaltságának róható fel, hogy nem a miniszter, hanem ennek nevében ő jelenhetett, meg csak a nagygyűlésen. Azon bizalom oly spontán megnyilatkozását, melyben az iparos nagy-

gyűlése itt őt részesíti, köszönettel fogadja; a diszelnökké történt megválasztását a bizalom jelének tekinti; egyben tolmácsolja a miniszternek üdvözlését. (Eljenzés). Hivatalánál fogva ő áll legközelebb az iparosokhoz, neki kötelessége kitapintani azok baját, keresni azok orvosságát, a mint eddig is buzgón cselekedett. (Eljenzés). Egyetlen egy országos gyűlés sem esett olyan válságos viszonyok közt, mint a mai; amelynek külső okai vannak. Az ipartörvény revíziójáról szól, melynek követelése jogos, de be kell látni, hogy az oly sokféle idegen érdeket érint, ami gátolta a végrehajtást, a mire a kormányban legnagyobb készség van meg. Annak a reményének ad kifejezést, hogy a jövő kongresszus már készen találja az ipartörvény revízióját. Örömmel fogadja Barabás Béla készségét az iparos érdekek védelmére, a miben ő is részt kíván venni. Kötelességét ezentul is teljesíteni fogja. (Lelkes, zajos eljenzés.)

(Folytatjuk.)

Az iparosság közönye.

Az iparosságnak immár országos hírűvé vált közönyéről azoknak, kik az iparos ügyekkel foglalkoznak, gyakran nyílik alkalmuk meggyőződni.

Lehet szó bármily érdekükbe vágó fontos dologról, — egy tiszteletreméltó kis töredék kivételével, kiket mindenütt ott találunk, a hol érdeküket érintő mozgalom van — legfeljebb eljönnek meghallgatni az első gyűlést, de a további munkában már részt nem vesznek; hogy a további munkából ők is kivegyék részüket arra nem is gondolnak.

Az iparosság könnyen lelkesedik, de ép oly könnyen elfeledi lelkesedése tárgyát. Azt hiszik, eleget tettek a jó ügynek azzal, ha az első gyűlésen megjelentek.

Es ezen, eléggé el nem ítélhető közöny nem szorványosan nyilvánul; így van ez nagyobbára az iparosságnál országszerte.

Sok hasznos terv szenvedett már eddig is hajótörést a közöny miatt.

Csodálni lehet, hogy akadnak mégis lelkes barátai az iparos ügyeknek; bár tudhatják előre, hogy munkásságukat csak egy kis töredéke fogja támogatni, míg a zöm a távolból bizalmatlankodva nézi munkájukat és aztán ha valami nem az ő akaratuk szerint történik, kész a gyanu a legönzetlenebb törekvések ellen is.

Igaz, hogy az iparosságot sok csalódás érte már, de ez ha ok is a bizalmatlanságra, még nem indokolja a közönnyt; sőt mentől több ok van a bizalmatlanságra, annál nagyobb érdeklődéssel kellene viseltetni az iparos közügyek terén munkálkodók iránt.

A csalódás, a bizalmatlanság azonban csak egyik oka a közönynek, a mely leginkább a

nem magunk-fajtáju egyének iránt nyilvánul. A legtöbb esetben a sértett szereplési vágy okozza azt.

Tudva levő, hogy az iparosoknak szakmánkint megvannak a maguk hangadó emberei, vezetőik mindenütt és ezeknek bántja a hiuságát, ha valamely közhasznu mozgalomnak nem ők a kezdeményezőik és ez elég fontos ok ezeknél, hogy a legüdvösebb mozgalom ellen hangolják a tömeget; hogy az ügyet elejtsék.

Ezen állítás igazolására bő alkalom kínálkozik iparosainknak. Csak meg kell figyelniök hangadóik gyakran változó, ellentétes magatartását.

Jelen soroknak nem célja szemrehányással illetni iparosainkat, de szükséges rámutatni a hibákra; mert ha a hibákat elhallgatva, mindig csak az iparos erényekkel hozakodunk elő, hibájukat fel nem ismerjük soha.

A jogos, de egyuttal jóakaratu bírálatot mindenkor szívesen kell fogadni.

De vannak az iparosok közönyének más okai is.

Az iparosság mindig talál okot a várakozó álláspontra: most az országszerte megindult állami és egyéb iparpártolási mozgalmakra támaszkodik; majd az ipartörvény módosításától, majd megint az önálló vámterülettől várja boldogulását; csak arra nem gondolunk, hogy az első és legbiztosabb segílyt önmagunkban keressük, hogy társulás útján önmagunk kezdjük meg súlyos helyzetünk javítását.

Pedig ha nem ismerjük fel a társulás útján bennünk rejlő erőket, ha mindig máshonnan várjuk a megváltó segílyt, helyzetünk soha jobbra nem fordul.

Azért kedves iparostársak! ne helyezkedjünk várakozó állásba; ne viseltessünk közönnyel az ügyünkkel foglalkozók iránt; ne várjuk boldogulásunkat sem az önálló vámterülettől, sem az ipartörvény módosításától, se a törvényhozástól, hanem igyekezzünk ott, ahol lehet a magunk baján magunk segíteni; ott, a hol magunk gyengék vagyunk, szövetkezzünk.

Növekednek igényeink, növekednek az állam iránti polgári kötelességeink, a fejlődés törvényeinél fogva növekszik minden, ami a polgárok áldozatkészségét folyton fokozódó mérvben igényli, szükségképen nekünk is a korral kell haladnunk; a megváltozott viszonyok között a régi eszközökkel nem bírjuk többé magunkat felszinen tartani!

Ehez járul még az országszerte uralkodó gazdasági pangás, az ausztriai ipartermékek vámentes beözönlése és a többi.

Ezek okozzák azt, hogy a különböző üzletágak szövetkezetekbe tömörülnek. Vegyünk példát a hazai gyárosok, kereskedők és termelő gazdáinktól, a melyek mind alkotják érdekszövetkezetüket. Értsük meg egymást, s a helyett, hogy az iparosságot kis-, közép- és nagyiparo-

sok szerint szétosztályozzuk, alkossuk meg az országos iparos szövetséget, a helyi érdekek sikeresebb előmozdítására pedig a közös szövetkezeteket; s ne hitessük el magunkkal azon téves, egyesek hiúságát és önzését leplező felfogást, hogy a kis-, közép- és nagyiparnak megannyi különbözők az érdekei.

Legyen jelszavunk: egyesült erővel!

Érempályázati felhívás.

Az Országos Iparegyesület az idén is pályázatot nyitott a kitüntetésre áhítóak részére.

Fel tehát „érdemes“ iparostársaink! vigyűk a vásárra érdemeinket; tegyűk alku tárgyává: ki ad többet érte?

Az érdemek hat (VI) osztályba vannak sorozva; tehát ennyi iparos-érem létezik, a melyet megjutalmazni lehet.

Fel tehát „érdemes“ iparostársaink! vigyűk fel érdemeinket a vásárra, hogy tudják meg, akik még eddig nem tudták, hogy mi: „érdemre-jogosultak“ is létezőnk.

A kinek önérzete megengedi, hogy saját vélt érdemei elismertetését fitogtassa, kérje mind járt a legnagyobbat, mert oda „főnt“ ugyis lealkudhatnak belőle: írják meg folyamodványaikban: „ezennel pályázom az I-ső, esetleg a VI-ik kitüntetésre“, nehogy elessenek a „jól kiérdemelt“ elismeréstől.

Éppen husz éve annak, hogy e pályázatot először láttuk. Akkor is azt a véleményűnket nyilvánítottuk felőle, mint ma; akkor is az volt véleményűnk, hogy valódi érdem nem jár piaczra elismerést kunyorálni; hogy azok, a kik erre képesek, vagy nem bírnak valódi elismerésre méltó érdemekkel, vagy szerénytelenek.

Hiszi-e az „érdemes“ országos iparegyesület, hogy mind csupa valódi érdemet fog jutalmazni; hogy a valódi érdem pályázni fog az elismertetésért s így csakugyan azt fog érni a kitüntetés, a ki arra a legérdemesebb?

Mi nem hisszük. A valódi érdem büszke és egyuttal szerény. Az a saját lényétől tündöklik.

Ahoz, hogy valaki a saját érdemeit pályázati kérvényben a dolog természeténél fogva — lehetőleg megnagyitva írja meg, enyhe ki fejezéssel élve: a „mai kor“ bizonyos köreinek felfogása kell.

Mi a magunk felfogása után ítélünk, midőn így nyilatkozunk a pályázatról, s hisszük, hogy vannak többen is, akik így gondolkoznak.

Ne gondolja senki, hogy mi nem tartjuk helyesnek, szükségesnek az érdemek elismerését. Csak azon szerénytelen formáknak vagyunk ellenesei, melyek szerint az illetőknek maguknak kell érdemeiket fitogtatni s azok elismeréséért folyamodni.

Egészen más elbírálás alá esnék az éremkiosztás, ha a kitüntetésre méltókat az országos iparegyesület valamely alkalmas módon, pl. a kereskedelmi és iparkamarák útján, maga kuttatná ki.

Egyébiránt jelszavunk: „ne küzdj az ár ellen, mert elsöpör!“

Haladjunk mi is az árral és közöljűk le az „érempályázati felhívást“, hogy gondolkozzanak ennek értéke felől mások is:

I. Díszérem oly iparosok számára, kik gyakorlati működésűk által a hazai ipar előmenetelét idézték elő. Ennek az éremnek az elnyerésére igazolni kell: hogy az illető iparos valamely, hazánkban még nem űzött iparágban vagy ipari eljárásnak feltalálója és életbeléptetője, vagy pedig bevezetője és meghonosítója, vagy hogy a már előbb is űzött iparágban tökéletesség és versenyképesség magasabb fokára emelte. Ez az érem három fokozatban adatik és pedig: aranyban, ezüstben és bronzban. Az aranyéremre azonban pályázni nem lehet, mert az erre érdemes telepet minden évben maga az igazgatóság szemeli ki.*)

II. Díszérem oly iparosok számára, kik ipari jelességűk által kitűnnek. Ennek az éremnek az elnyerésére igazolni kell, hogy az illető iparos iparát rendszeresen megtanulván, ismereteit és ipari képességét folyton tökéletesíteni igyekezett és készítményeinek jelessége által bebizonyította, hogy szakmájában „jeles mesternek“ tekintendő. Ez az érem két fokozatban és pedig ezüstben és bronzban adatik.

III. Díszérem oly iparosok számára, kik a kor igényeinek és a külfölddel való versenyképesség feltételeinek megfelelő ipartelep (gyár, műhely) hoztak létre s annak helyes vezetésével versenyezni képesek. Ennek az éremnek az elnyerhetésére igazolni kell, hogy az illető ipartelep megfelelő helyiségben, hajtóerő, gépek, dolgozó gépek vagy készülékek és eszközökkel úgy van felszerelve, mint a hasonló külföldi telepek és készítményeinek külföldön is kelete van. Ez az érem az illető telep mérvéhez és a berendezés és üzem tökéletességéhez képest két fokban adatik és pedig ezüstben és bronzban.

IV. Díszérem oly iparosok számára, kik iparukat művészeti irányban fejlesztik és e tekintetben figyelemreméltó sikert képesek felmutatni és munkájuk művészi értékkel bírnak.

V. Díszérem oly kereskedők, vagy magánosok, társulatok, intézetek és más erkölcsi testületek számára, akik a hazai származású ipar-

*) Nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy ezen igazgatóság ellen a nagyváradi országos nagygyűlésen bizalmatlanság kifejezése nyilvánult meg, de a szót az emelvényről leszorították, és . . . a gyűlés jóváhagyásának reményében, tőle megvonták a szót. — Különbön hozzá szólnunk majd még a jövő számunkban is ezen furcsasághoz és befogjuk igazolni, hogy itt sem a kisiparosok érdekei lesznek képviselve.

czikkek pártolása és terjesztése révén kiváló érdemeket szereztek.

VI. Diszermek, egyes iparkiallitásokon szerzett érdemek jutalmazására.

A pályázatot az országos iparegyesület igazgatóságához 1902. évi decz. hó 31-én délután 5 óráig kell benyújtani.

Különböző vélemény a kenyérsütés körül.

A nagyváradi országos iparosgyűlés harmadik napján szó tárgyává tétetett a budapesti pékeknek azon panasza is, mely szerint nemcsak a pékek, hanem a szatócsok is nemcsak házi kenyeret, hanem még fehér süteményeket is sütnék és elárúsítanak. A méltóságos miniszteri kiküldött a felhozott panaszra akként felelt, hogy biz a minisztérium soha egy esetben sem hoz elvi vagy másféle határozatot, míg a vélemény-adásra hivatott közegeket, nevezetesen a keresked. és iparkamarákat meg nem hallgatja és ezen esetben jól emlékszik, a temesvári kereskedelmi és iparkamarának véleményezése vétetett figyelembe; ő a gyakorlati iparban nem járatos, ámde mondhatja, hogy a minisztérium mindig a legnagyobb elővigyázattal és alapos tanulmányozás után teszi meg intézkedéseit.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara titkára nyomban felvilágosította a kormány képviselőjét a tévedésére, amennyiben kijelentette, miszerint a házi kenyér sütését csak az esetben sorolta a házi iparhoz, ha ez nem iparszerűleg, nem segédek igénybevétele és saját örleményének, vagy elvéve készen vásárolt lisztnek feldolgozása és értékesítése céljából folytatattik, péld. szegényebb kofák vagy mások által alkalmoszerűleg.

Különös, hogy azon panasz épp a budapesti pékek ajkairól hangzott el, ahol — nem irigykedésből mondom — épp a pékek, hentesek, mészárosok és egyéb élelmi czikkek gyártói tudvalevőleg rossz és panaszra indító sorsuk daczára is — a legboldogabb üzlet-emberek avagy iparosok.

Ők mind kivétel nélkül csakis a jó munkájuknak tulajdonítják azon kiváló sikert, hogy malmot, palotákat építhetnek és a városnak minden kerületében nem is egy fiókot nyitnak és boldogulásuknak folyton újabb és újabb ajtót tárnak; mi, egyéb iparosok, akik utalva vagyunk készítményeiket élvezni, mi legjobban tudjuk megbírálni, az igen tisztelt fővárosi pék- és hentes-iparostársainknak feljajdulásait.

Ha ilyen panasz a vidékről hangzott volna el, talán gondolkodóba ejtett volna; nem-e igazán a megélhetésnek nehézségei hangzottak el a panaszt, de meg vagyok győződve róla, hogy ez nem úgy van, hanem a kenyéririgység sugalmazta a felszólalást, nem a kereseti kenyéririgység, hanem az, hogy a fővárosi vagy

talán valamennyi pékje szeretett hazánknak, a kenyérsütést nem tekinti mesterségnek, hanem iparagnak, melynek készítményei — jók vagy rosszak — a fő- és nagyobb városokban könnyebben elkelnek, hisz a prófonttól sem halnak meg katonáink!

A kenyérsütés mestersége, merem állítani, a mesterségek legfontosbika, mert ha valaki jó kenyeret nyújt fogyasztóinak, az bizonyára nem keres újabb beszerzési forrást gyomrának kielégítése céljából. Tudjuk, hogy az emberi gyomor a legnagyobb ur, ezt ha ki nem elégíthetjük, rosszabb mint az adó, mert az adónál intést kapunk, de ha a gyomor int, akkor már itt a veszély sokféle nemében.

Azok a szatócsok, akik a kenyérfogyasztó közönséget a pékektől elterelik, bizonyára jobb kenyeret adnak kevesebb pénzért, mint a pékek gyárilag készült és nem is mindig izletes és nem mindig tiszta anyagból készült kenyérükkel.

Ebben keressék és akkor megfogják találni okát annak, hogy miért nem szereti a nagyközönség a pékkenyeret és miért keresi fel inkább a házilag kezelt, vagy ilyennek vélt kenyéreladási forrást.

De van egy másik ok is adva, hogy szívesben eszik a közönség ugynevezett *kofa-* vagy *házi* kenyeret.

Megmondom miért:

Tudjuk, hogy az élesztő nem a legegészségesebb az emberi szervezetre; igaz hogy nem hal meg az ember tőle azonnal, de hogy az ősidő óta ismert komlós-sütési mód az élesztősütéssel össze nem hasonlítható, ez olyan bizonyos, mint $2 \times 2 = 4$, de meg hát élesztővel sohasem lehet oly jó és oly izletes kenyér sütni, mint komlóval, amit jó gazdasszonyok módjára kellene kenyérsütéshez használni.

Ne okozunk hát senkit, ha jobbat készít, mint a minőt mi előállítani képesek vagyunk, hanem puhatoljuk ki, hogy ki nem süt iparengedélylyel, lépünk fel azok ellen — adóztassuk meg őket is, de hagyjuk békében azokat, akik a közönség egészségét féltik, kenyereiket komlóval sűtik és készítményeiket házilag kezelik.

Egy sűtőiparos.

Adjuk ugy, amint kaptuk. Mi e kérdésben állást nem foglalhatunk sem a fővárosi, sem a czikkirő sűtőmester álláspontja körül. Csúpan csak azt jegyezzük meg, miszerint kivételek vannak ugy a fővárosban, mint a vidéken s így a rossz, a tisztátalan, a jó és tiszta kenyér bizonyára mindenütt feltalálható.

Szerk.

■ Kérjük lapunk vidéki megrendelőit, hogy az előfizetési díjakat — ha ezt még nem tették volna — beküldeni sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz: *Szeged, Kárász-utca 7. sz.* ■

Szép példa.

A temesvári iparosok megelőztek bennünket szegedieket az iparos közintézmények létesítése terén. Már második éve, hogy felállították az iparos árucarnokot, mely egyuttal az állandó kiállítás jellegével és megrendelések közvetítésével van egybekötve. Ezeken kívül a munkaszerzésnek is igen életrevaló módját eszelték ki.

Hasonló a mi időnkénti elárúsító kiállításunk kapcsán tervezett sorsjátékkal, csak hogy náluk ez immár rendszeresítve van.

Az ügy élén állók közt találtunk sok gyárost, nagyiparost és kereskedőt, sőt nem iparost is. Lám, ez is azt bizonyítja, hogy a kisiparosok körén kívül is vannak jó barátjai a kisiparosoknak.

A sorsjátékról kiadott körlevelet kivonatban — okulás céljából közöljük.

„A temesvári iparszövetkezet sorsjátéka. A nagym. m. kir. pénzügyminiszter ur megengedte a Temesvári Ipari Hitelszövetkezetnek, hogy 4000 drb 1 koronás sorsjegyet adhasson ki, mely sorsjáték nyereménytárgyai temesvári kisiparosok készítményei legyenek, a húzás 1902. évi december 31-én ejtendő meg.

E sorsjáték célja a temesvári kisiparosok kevésbé foglalkoztatott részét tisztességes keresethez juttatni s ezáltal a munkanélküliség nyomorát nem lealacsonyító módon enyhíteni.

A nyereménytárgyak általános használati cikkek lesznek, a háztartás és a mindennapi életszükségletek tárgyai, melyek mind helybeni iparosok által állíttatnak elő, kik ezekre a munkanélküli téli idő közeledtére a Temesvári Ipari Hitelszövetkezet Igazgatóságától megrendeléseket kapnak.

Ugyanez Igazgatóság ügyel fel arra, hogy e tárgyak szolidan és a közönség teljes megelégedésére legyenek elkészítve, hogy ezáltal is helyi iparunk jó hírre erősödjék.

A közönség nyerő chancejai a lehető legelőnyösebbek, amennyiben a teljes, a sorsjegyek elárúsításáért befolyó összeg, mindennemű haszon nélkül, nyereménytárgyak beszerzésére fog fordíttatni.

Főbb nyereménytárgyak lesznek: egy-egy secessió modern stílusban berendezett ebédlő- és hálószoba, egyéb butorok, amerikai íróasztalok, fauteuilek, székek, theaszamovárok, lámpák, csillárok, műlakatos készítmények, szobrok, egy cimbalom, harmonikák, bádogosárak, háztartási tárgyak, kosárak, bőröndök, utazótáskák, több utalvány mérték szerint elkészítendő egy-egy pár cipőre helybeni cipész mesterekhez, ugyanaz, ugyanoly módon szalon-öltözékekre szabókhöz, stb. stb.

A nyereménytárgyak elkészült egy része látható a Temesvári Ipari Hitelszövetkezet helyiségében (Vár, Takarékpénztár-utca 4. sz.)

A közönséget tiszteletteljesen felkérjük sors-

jegyeink vételére és ismerőseik körében való terjesztésre, mert azáltal, hogy tisztességes módon juttat kiérdemelt keresetet városunknak, erre minden tekintetben méltó kisiparos osztályának, a nyereményesélyek oly kedvezők, hogy csekély áldozatért értékes használati cikkekhez juttat.

Sorsjegyek kaphatók: a Temesvári Ipari Hitelszövetkezet helyiségében (Vár, Takarékpénztár-utca 4. sz.), a Szövetkezet tagjainál, s végre a temesvári dohánytőzsdákban.

Egy levél.

Tek. Szerkesztő Ur!

Első sorban kötelességemnek tartom üdvözölni önt és mindazon érdemdus egyéneket, akik a „Mi Lapunk“ érdekeit képviselik. Kívánnom, hogy azon jó indulat, szorgalom és akarat, melyekről az eddig megjelent számok tanuskodnak, mindvégig vezérelje önöket.

S akkor egy egész nemzet iparosai fogják áldani önöket.

Higgyék el uraim, hogy azon cél, melyet önök követnek, a legnemesebb céloknak egyike.

A Mindenható vezérelje önöket és segítse szorgalmukban, jutalmazza érdemeik szerint...

Hogy mily kívánatos lenne az összes iparostársak részére „A Mi Lapunk“ minél terjedelmesebb kiadása, avval úgy hiszem minden értelmes iparos tisztában van, azért ezeknek az értelmes iparostársaknak kötelessége volna e lapot társaikkal megismertetni és terjesztetni. Ami e valóban csekély előfizetési ár mellett igen könnyen elérhető, mert én szerintem igen alacsony fokon álló, vagy előre törekedni nem akaró iparos lehet az, aki „A Mi Lapunk“-at nem pártolja. Kérem a 3. számot, az előfizetést küldöm.

Szívvel üdvözölöm mindazokat, kik „A Mi Lapunk“ terjesztésén fáradoznak — mit ugyanis saját érdekünkben teszünk, célt pedig csak egy érünk, ha összetartunk és nem csüggedünk.

Makó, 1902. okt. 21.

Hazafias üdvözlettel

Kratochwill Gyula, borbélymester.

Tisztelt olvasóinkhoz! Mi a tájékoztató számainkban arra utaltunk, hogy az előfizetési díjakat csak később, azaz csak akkor kérjük beküldeni, ha a lapunk iránti érdeklődés majd lehetővé teszi „A Mi Lapunk“-at megindítani, illetve fenntartani. Iparostársaink és az iparosok érdekeit szívből hordó nemes iparosbarátok ime azon kellemes helyzetbe juttatták kezdeményezésünket, hogy a

hallatlan olcsó előfizetési ár daczára „A Mi Lapunk”-at továbbra is kiadhatjuk.

Amidőn szives támogatásukat öszintén köszönjük, arra kérjük t. olvasóinkat, *legyenek szivesek az előfizetés csekély összegét lapunk kiadóhivatalába*

— Szeged, Kárász-utca 7. — *beküldeni* és az utalvány-szelvényen néhány oly ösmerőseik nevét feljegyezni, akik értelmiségükre való tekintettel esetleg lapunk terjesztéséhez hozzájárulhatnak. Ezen szives fáradságért már eleve is köszönetet mondunk.

A kiadóhivatal.

H I R E K.

— **A Szeged-kerületi iparmuzeum** a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponként.

— **A leálcázott „Turul-czipőgyár”**, mely Szegeden csuful járt félrevezetési szandékával „Mödlingi czipőgyár” felirattal üzletet nyitott itt is, ott is, mindenhol. Most egy „szenzáció” feliratu plakátot ragasztott ki és azzal hívja fel a nagyközönség figyelmét az idegen országból idehozott czipőraktárára. — Magyar ember csak magyar ipart támogat!

— **Pártoljuk a magyar ipart!** Akkor, amidőn mindenhol azt hangoztatja közönségünk, hogy csakis magyar kézmű-iparczikkeket vagy legalább is magyar gyártmányt ohajt és fog támogatni, találkoznak gyászmagyarkák is, akik szemérmetlenül elhazudozzák vevőiknek, hogy ez vagy amaz iparczikk, amelyet a kereskedők a boltjaikban a vevőnek nyakába akasztanak: magyar gyártmány. Felhívjuk figyelmét a magyar érdeket szívükön hordozó közönségnek, hogy ne engedjék becsapatni magukat és ott, ahol nem árulnak magyar ipartermékeket, ott ne vásároljanak.

— **Egy újabb neme a törvény kijátzásának.** A vigézkedést korlátozó törvényt sokfélekép igyekeznek a „leleményesek” kijátászani. Nem vált be teljesen azon igyekezetük, hogy önön-magukat meghivassák megrendelések felvétele céljából, hogy így az éberebb hatóságokat félrevezethessék — arra az ötletre jöttek, hogy egyes nagyobb városokban megjelennek, onnét vagy esetleg ha meg sem jelennek, még hazulról szétküldenek a gyűjtött czimekre következő szövegű levelező lapokat: „Levelezőlap. National Cash Register Company, Limited Szeged. . . . szálloda.” Ezen levelezőlapnak külső czime pedig így hangzik: „Ha Ön ezen lapot nekünk kitöltve visszaküldi, képviselők al-

kalom adtán fel fogja Önt keresni és egy az Ön üzlete számára különösen alkalmas lajstromozó pénztár készülékkel megismertetni. Ez által Ön a vételre nézve semmi nemű kötelezettséget sem vállal, csupán alkalmat adunk Önnek, hogy egy oly dolog felől tájékozódjék, mely minden szakmából való sok ezer kereskedőnél fényesen bevált. Minél tovább halogatja, annál több haszontól esik el. Ha tehát azt hiszi, hogy egyáltalán érdemes volna Önnek tájékozódnia, tegye is meg haladék nélkül. Czég: — Szakma: — Város és utca: —” Nem hisszük ugyan, hogy akadnának sokan, akik a törvény-kijátzásnak eme módját elősegítenék, de mindenesetre jellemzetes a szállodás részéről, hogy gyűjtőhelyül szolgál a levelező lapok részére akkor, amidőn a remélt vendég még tudja Isten hol boldogítja külföldi áruknak értékesítésével hazánk polgárságát. Ha nem jelentkeznék, úgy a vigécz meg sem jelenik a helységben és a vendéglős bár egymagában törvénybe nem ütköző, de nekie haszon nélküli munkát végzett és segédkezett a törvény kijátzásához, ami miatt őt is, mint bűnrészeszt feltétlenül ép úgy megbüntetni kellene, mint a vigéczet, ha az hurokra került.

— **Új iparosok Szegeden.** Az iparhatóság újabb a következő képesítéshez kötött iparjogositványokat adta ki: Czimer Gyula hurkésztő, Ruzsner Sándor czukrasz, Dobák Mátyás kovács, Pimpel János borbély. Ellenben iparukat beszüntették: Friedmann Margit női szabó és Horvát József kalapos.

— **Czipész ipari vándortanító.** A kereskedelmi miniszter Bodh József szaktanítót, a „Czipész Szaklap” szerkesztőjét az országban rendezendő czipész ipari tanfolyamok vezetésével bizta meg.

— **Az ipari munkások oktatása.** Az ipari munkások oktatására alakult országos bizottsága Budapesten mint minden évben, az idén is megtartja a téli idényben a megszokott előadásokat. Az előadások vasárnaponként délután 3 órától 5-ig tartanak majd az erre kijelölt tanintézetekben, főleg a magyar irodalom, nemzeti történet és földrajz köréből, s azokon bárki díjtalanul résztvehet. E mellett nyitva lesznek a technológiai iparmuzeum termei, a Nemzeti Muzeum tárai felváltva, amikor is az egyes osztályok tisztviselői tartanak magyarázó előadásokat felére leszállított helyárok mellett.

— **Ácsok és kőművesek felolvasása.** A nagyváradai ács- és kőműves-segédék szakszervelete 1902. évi okt. hó 26-án d. u. 4 órakor tartja első felolvasását saját helyiségében (Szacs-vay-utca 115. sz.), melyre ez uton is meghívja a rendezőség az érdeklődőket.

— **Új kender-növény.** Kötélverő iparosainkat érdekelni fogja a palma-kender minőségének és árának leírása. Mexikó egyes államaiban nagy mennyiségben terem egy „Palma” név alatt ismeretes kenderfaj, amely kisebb-nagyobb

mennyiségben szállított Európába és az Egyesült-Államokba. Európai gyárosaink az utóbbi időben rájöttek, hogy ezen „Palma“-kender minősége nemcsak, hogy versenyez a Yukatán félszigeten termő, híres „Heneken“ kenderrel, de sőt azt felülmúlja s úgy annál, mint a „Ramie“-nél is jobban használható a selyem helyettesítésére. Ezen „Palma“-kender, bár az utóbbi időben ára tetemesen emelkedett, 12 $\frac{1}{2}$ kilónak ára 4 korona.

— **A német iparkamarák képviselői Lipcsében** összegyűlve, arról tanácskoztak, miként lehetne az iparosság érdekeit a törvényes keretek fölhasználásával előmozdítani. Az új német ipartörvény, mely sokkal messzibb megy a szigorúságban, mint a miénk, az iparosokat még sem elégíti ki teljesen, épp ezért a lipcei gyűlés az egyesülési és mesterjogoknak kibővítését szükségesnek mondta ki. Ugyanebben a véleményben volt a mesterinasok és segédek előképzettsége tekintetében is, a mellett azonban ráultak arra, hogy mindez nem használ, ha az iparosságot a kizsákmányoló nagy vállalatok és a tisztességtelen verseny ellen nem sikerül megvédeni.

— **Nagy munkahiány Angolországban.** Londonban magában hetvenötezer munkanélküli egyen van, a mely szám még folyton növekszik a Délafrikából érkező és elbocsátandó katonákkal, a kikről fenálló intézmények gondoskodnak, hogy első sorban nyerjenek keresetforrást. Oda tehát hosszú ideig nem tanácsos utazni munkásainknak.

— **Tölgyfából készült magyar parketta-bevitelünk Svájcba** még mindig elég élénk, de utóbbi időben az amerikaiak pitchpine-fából készült parkettái nagy versenyt okoznak hazai vállalatainknak.

— **Oroszországban** keresett és kelendőségnek örvendő cikkek a következők: kefekötőárúk, kefe-funirozott és mahagoni, palisander és olajfából; továbbá jobb minőségű ostorok, nyomdabetük, öntvények, finomabb bronz- és sargaréz-öntvények, valamint mindenféle finom bőr-, fém- és faipari cikkek és játéktárgyak.

— **Értesítés.** A leghelyesebb rendszer szerint a modern szabászatból, mintavágás, bőr- és anyagismertetésből, a legkényesebb igényeknek megfelelő kaptafa alakításból szakszerű oktatás egyedül és kizárólag csakis az 1898. évben alapított, a „Czipész Szaklap“ tulajdon vezetése alatt álló „Első Budapesti Magán Czipész-Szakiskola“-ban nyerhető, Budapest, VII. ker., Klauzál-utca 8. szám. Rendes tanórák ünnep- és vasárnap kivételével: délelőtt 9—12, délután 2—5 óráig. Külön tanórák: vasárnap délelőtt 9—11 óráig, este 1 $\frac{1}{2}$ —9 óráig tartanak. Tanítványok mindennap fölvetetnek és a legjobb eredménnyel szakszerűen kiképeztetnek.

Vállalatok és árlejtések.

Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással kézséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.

* * *

A beregszászi m. kir. államépítészeti hivatalhoz a bilke-nagyrákóczi községi közdülő uton a Borzsa folyón egy három nyílású fahíd építésére: előirányzat 15,686 kor. 02 fill. *Határidő f. évi okt. 30.*

A cs. és kir. közös hadügyi miniszterium tengerészeti osztálya árlejtést tart a pólai tengerészeti arzenál, valamint az összes alárendelt parancsnokságok részére 1903. évben szükséges könyvkötői munkálatok biztosítására. *Határidő: f. évi nov. 15.*

A budapesti fő- és székvaros tanácsához a ker. Muzeum- és III. ker. Károly-köruton folytatónak létesítendő gyűjtő-csatorna kiépítésére; előirányzat 70,171 kor. 65 fillér; bánatpénz 5%. Ajánlatok Vosits Károly tanácsnok vagy helyettese kezeihez nyújtandók be. *Határidő; f. évi nov. 3.*

A bábolnai magy. kir. ménesbirtok igazgatóságához az ó-gyallai Konkoly-Thege Miklós telepen rosz karban levő épületek helyreállítására; bánatpénz 5%. *Határidő: f. évi okt. 30.*

Lozskában Pakrácz mellett a paplak építésére, előirányzat 4200 kor. 47 fill. *Határidő: jolyó évi okt. 31.*

Hasznos tudnivalók.

(Ezen rovat alatt állandóan közölni fogunk a gyakorlati életben előforduló hasznos tudni valókat, hogy azokat andandó alkalmakkor t. olvasóink értékesíthessék.)

Aszfaltlak, kovács- és lakatosmunkák bevonására. 1 kiló szeriai aszfaltot 260 gr. terpentinolajjal megolvastunk; ez megtörténvén, 2 kiló tisztított terpentinolajat keverünk a tömeghez, végre az egészet megsűrjük.

Ablakok izzadása és befagyása ellen. Az ablakok téli izzadása és befagyása ellen ajánlják, hogy azokat 1 rész gliczerin és 26 rész higitott borszesz keverékébe mártott bőrdarabbal dörzsöljük be.

Hogy a citromot sokáig eltarthassuk, leginkább a meleg és a levegő behatása ellen kell biztosítanunk. A citromot konyhasóba tesszük, úgy, hogy egyik se érintse a másikat. Épen így lehet száraz homokban, polyvában, vagy hamuban is eltartani. Azon részét, melyen a szára volt, viaszszal vagy lakkal vonjuk be, hogy a levegő behatolását megakadályozzuk.

Igen jó borecetet készíthetünk, ha boreczetben napokig áztatott lencsére gyenge, meleg

bort töltünk, s a folyadékot lazán zárt (gyolcsal lekötött) edényben mérsékelt meleg helyen több napon keresztül állani hagyjuk.

Fémeknek egymáshoz erősítéséhez 16 rész vasreszeléket, 2 rész szalmiákkal és 1 rész kénvirággal finom porrá keverünk össze. Használatkor e keverékből 1 részt 10 rész vasporral s kevés vízzel félkemény péppé alakítunk, melyet azután melegen alkalmazunk.

Országos vásárok.

Október 29. Acsa, Nagykun-Madaras, Téglás, Ujvidék.

Október 30. Dálya, Feketehegy, Frányova, Homonna, Kékes, Nagy-Dobrony, Német-Ujvár, Osgyan, Dálja, Nustár.

Október 31. Apáti, Csesztreg, Gyergyó-Alfalu, Szepsi, Verpelét, Villány.

November 1. Alsó-Palojta, Aranyos-Maróth, Balassa-Gyarmat, Beodra, Berzevicze, Budapest, Czepléd, Daróc, Devecser, Dezsér, Dunaföldvár, Török-Kanizsa, Kinizs, Móriczföld, Radistván, Rékás.

November 2. Bittse, Dárda, Galgóc, Gnezda, Gödre, Halas, Hatvan, Hybbe, Jankovác, Kapornak, Kaposvár, Konosó, Kőszvényes, Légrad, Naszvad, Ráczeve, Regade, Szabad-Szt.-Király, Baranya-Szt.-Király, Szerencs, Szélnye, Szielnicz, Szielnicz.

November 3. Bajna (Nyitra), Csorba, Dobra (Vas), Ó-Futak, Iván (Sopron), Lokeza, Mártonhely, (N.-Küküllő), Mernye, Pruzsina, Simonytorna, Uj-Kécske.

November 4. Alsó-Páty, Bajmóc, Gács, Hadad, Radnóth, Segesvár, Ori-Szt.-Péter, Tövis, Verbóc.

November 5. Alsó-Ság, Arad, Aranyos-Medgyes, Belatincz, Duna-Szekeső, Földes, Görcsöny, Ipolyság, Kolozs, Lebény, Marczali, Martontelke, Mike, Nagy-Szöllös, Ó-Beszterce, Pöstyén, Szegcső, Szénásfalu, Tata, Teke, Tisolecz, Tisza-Lucz, Tolna, Topánfalva, Turán, Varasd, Zala-Lövő.

November 6. Dobró, Csernek, Diószeg, Erdőd, Gyöng, Lenárd, Nagy-Majtény, Nyirbakta, Olad, Stomfa, Széleskut, Turdossin, Velence.

November 7. Berzászka, Dobra (Vas), Drág, Karolyfalva, Kis-Kend, Temes-Kubin, Martonos, Melencze, Petrovorszellő, Temes-Kubin.

Szerkesztői üzenetek.

Mezei I., Baldzsfalván. Sajnálom, hogy félbeszakadt beszélgetésünkkel nem végezhetünk. Számítok szíves ígéretének beváltására.

Tordai utazótárs. Megnéztem és meggyőződtem róla, hogy a címzés volt helytelen. Remélem és kérem, hogy az iparügy terén szerzett bő tapasztalataiból lapunk részére is juttat valamennyit. Szívélyes üdvözzel.

Weisz J. M., Nagyvárad. Igazán sajnálom, hogy nem lehetett szerencsém, dacára gyakori ottlétemnek. A szellemdus társalgás azonban emlékezetemben maradandó lesz.

Postafőtiszt, Nagyváradon. Szíves előzékenységet ezuttal is köszönjük; a csomagok „már” hétfőn reggel ott voltak, csak hogy nem poste-restante.

Találka, Nagyvárad. Csakis a megoldott módon lehetett a megbeszélte ügyet letárgyalni; ha a kenyérsütésre vonatkozólag egyéb megjegyzései is volnának, kérjük azokat tudatni.

Könye György Zalacséb. Sürgetett lappeldányok későbbesen visszaértek. Újra elküldtük. Reméljük, most megkapta.

Tóth Sándor Kaposvár. A clichét nem kaptuk.

Bodnár Lajos Szentes. A reclamált lapszámok az ottani posta részéről „el nem fogadtatik” megjegyzéssel, visszajöttek. Megküldjük azokat újból. Furcsa, hogy a posta tetszése szerint bánik el a reá bízott értékekkel, majd intézkedünk, hogy e félek ne ismétlődjenek.

Balla Frigyes Omor. Megérkezett.

Szárady József asztalos Kecskemét. Ritka rendszertetről tauskodik az utalványszelvénye; bárha iparosaink mind olyanok volnának.

Czeplédi Fülöp Szentes. Levelezőlapján jelzettet nem kaptuk.

Bogár Sándor Báltaszék. Ejnye-ejnye, de kíváncsi; ha igazán örül annak, hogy gyarapszunk, nem késünk önnek örömet szerezni azsal, hogy tudatjuk: igenis, gyarapszunk.

Munkaközvetítés.

Munkakereslet és kínálat 1902. évi október. hó 24-ig.

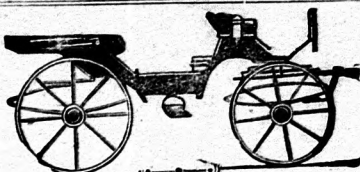
	Kereslet	Kínálat		Kereslet	Kínálat		Kereslet	Kínálat
Arany- és ezüstműves	—	4	Gőzkazán- és felszerelés-kész.,	—	—	Kötélgyártó	2	4
Asztalos	139	489	—kazánkovács	4	59	Kőműves	12	144
Ács	6	56	Hangszerkészítő	—	1	Könyvkötő	8	45
Agynemű- és kőszerszerkészítő	2	—	Hentes	2	123	Lakatos	8	393
Bádigos	9	111	Kalapos	1	7	Mázoló	1	76
Bördíszárúkészítő	—	—	Kádár	37	29	Mechanikus	4	54
Czipész	141	64	Kályharakó, kályhacsináló	3	3	Mészáros	—	80
Czukrász, mézeskalácsos	4	16	Kárpitos	38	32	Selyem- és kelmefestő	5	4
Esztergályos (famunkára)	29	39	Kefekötő és fésűs	4	6	Óras	2	10
Fém- és vasesztergályos	3	98	Kéményseprő	3	23	Pala- és cserepfedő	—	9
Fém- és vasöntő	2	72	Kerekgyártó	24	47	Paszománykészítő	—	1
Fémkőszőrülő, csiszoló	1	7	Keztyűs- és sérvkötő-készítő	—	3	Pék	—	47
Fodrász	5	153	Kocsifényező	15	26	Rézkovács	1	21
Fonó- és szövősegéd	2	3	Kosárfonó	5	4	Szobafestő	—	82
Fafaragó	8	23	Kovács, késkovács, szerszám-	4	357	Szűcs	—	7
Gáz- és vízvezeték-szerelő	—	18	készítő, reszelővágó	3	18	Szabó (férfi és női)	225	132
Gépgyártó, géplakatos	2	370	Kőfaragó	3	18	Szijgyártó, bőrdöndős	4	44
Gépszijkészítő	—	1	Kőtszővő, kötősegéd	1	—	Timár, varga, bőrfestő	—	3

A munkaközvetítés ingyenes, megkeresésekhez azonban válaszbélyeg csatolandó.

AZ ALFÖLD LEGNAGYOBB KOCSIGYÁRTÓ TELEPE.

Ifj. HODÁCS JÁNOS
SZEGEDEN,

Kistisza-utca 4. sz., Maros-utca folytatás.

Allandó nagy raktár
kész hintókból.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Üzlet eladás.

Szentesen, Csongrád megyében, egy tisztességes megélhetést biztosító

BORBÉLY-ÜZLET

kedvező feltételek mellett átadandó.

Bővebb értesítéssel szolgál. 3-1

Czeglédi Fülöp borbély. Szentesen.

Életnagyságu fényképet

bármily régi fénykép után

6 forintért készít

PLOHN J.

fényképészeti és festészeti műtermék
Hmvásárhelyen.

Vagyok bátor az igen tisztelt iparpártoló közönség figyelmébe rendelés folytán saját készítésű kosárfonó és fonott-butor munkáimat ajánlani u. m.: bambus-, bors és spanyolnád-, gyékény- és szalmafonat, valamint fűzessző-butor munkákat, új gyermekfarkó- és ülőkocsikat, fűszekesár, utazó-, ruhás- és bevásárló-kosarakat stb.

nádszék-fonást,

ugyszintén minden e szakmába vágó munkák mindenféle javítását a legrövidebb idő alatt, jutányos ártért készítik.

Az igen tisztelt rendelő közönség b. pártfogását kérve,

tisztelettel

BIRÓ JENŐ

kosárfonó és fonott-butor készítő,
Szegeden, Takaréktár-utca 3.

Staffner S.

művésnök- és ruggyanta bélyegző-készítő

Szegeden,

Oroszlán- és Kárász-utczákban.

Ajánlja ár- és kivitelben versenyképes ipartelepét az igen t. iparos-társainak, ipartestülteknek, társulatoknak, egyleteknek, kereskedőknek és mindenkinek legmelegebben. Készít: mindennemű pecsétnyomókat, ruggyantabélyegzőket és hordó-pecsétnyomókat; monogramokat arany, ezüst vagy érczen. Zászló-szegeket a legegyszerűbbektől a legdiszesebb kivitelben, vésett vagy öntött czimtáblákat, kelet-bélyegzőket, sablonokat s minden e szakba vágó egyéb cikket a legjutányosabb áron s legjobb kivitelben a lehető leggyorsabban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 55-10-4

ELSŐ SZEGEDI
HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek

kötszővő-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó cikkek ből.

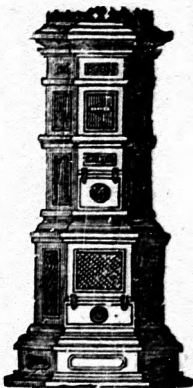
Egyedüli beszerzési forrás saját készítésű egész vékony kötött harisnyákban.

Elvállal fejeleket, még a vékony szövötteket is, 25—50 krig.

KERESKES MIHÁLY

kályha- és agyagárúkészítő

Bekés-Csaba, Vasut-utca, Nádor-szálloda mellett.

Cserépkályhám a legjobb tűzálló agyagból készülnek és azoknak ugy jósa, mint tisztaságáért mindenkor kezeskedem. Megrendelés utján bármily színben és kivitelben készítik. — Raktáron tartok:

takaréktűzhelyeket, fürdőkádakat, falburkolatokat, épület-diszeket, kerti diszeket és vázákat, továbbá elvállalom régi kályhák átrakását és tisztítását is; ugyszintén e szakba vágó minden munkát pontosan és jutányosan eszközölök. 59-5-2

Olvassuk!

Fontos!

Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdaság. cikkek!

KIZÁRÓLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU

legszoilidabb kivitelű kefeárú a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

Ifj. Vajda Sámuel

kefeárúgyár nagybani raktárában
SZEGEDEN, Vár-utca 1. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék

kívánatra

ingyen

és bérmentve.

PARAL PÁL

hentesárú- és húskülfönlegességek üzlete

Szegeden, Kelemen-utca,

az „Európa-Szálloda” átellenében. Telefon 128. sz.

Vegyes feivágottak nagy választékban.

Valódi kassai, prágai és szegedi sonkák dús raktára.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 7-3-4

Saját gyártmányu

PAPLANOK, MATRACZOK, valamint szőnyegek, függönyök, vasbutorok és gyermek-kocsik legdiszesebb kivitelig, gyári árban kaphatók

özv. Reiser Fülöpné-nél
Szegeden. 6-5-4

Seelenfreund S.

vésnöki és előnyomtató műintézete,
SZEDED, Valéria-tér 9. sz.

Vésnöki műintézetemben és előnyomtató-mintakészítő műhelyemben készíttetnek a legszebb kivitelben **bélyegzők** és **pecsétnyomók**.

Egyletek részére ZÁSZLÓSZÖGEK.

Teljes előnyomda berendezéseket, gyorsan és olcsón **részletfizetésre** is szállítok.

Latin, gót, héber és ciril táblák, betűk, monogrammok, templomi felszerelésekre különösen be vagyok rendezve.

Vidéki megrendelések gyorsan és legszebb kivitelben eszközöltnék.

A szegedi és szabadkai újszidó temp'om vésnök-munkáinak szállítója.

Traub B. és Társa, Szegeden

ajánlja korszerűen és gözerőre berendezett

könyvnyomdáját, ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ könyvnyomdai műintézet és díszkönyvkötészetét

minden e szakba vágó munkák, u. m.: ipartestületi vagy egyesületi alapszabályok, meghívók és egyéb szükségleti nyomtatványok; részvények, betét-könyvek; levélpapírok, számlák és levélborítékok minden alak és minőségben, árjegyzékek, címkarták és névjegyek szállítására. **Munka- és iparostanoncziskolai ellenőrzési könyvek**, valamint **tanonczszerződések** és **tanonczbizonyítványok**, **költségjegyzékek** és egyéb kezelési nyomtatványokból nagy raktárt tartunk és azokat kitűnő kivitelben, a megrendelések beérkeztekor **azonnal, a legolcsóbb áron szállítjuk**. — Kívánatra minták és árakkal készségesen szolgálunk. — Kérjük szükség esetében cégünkhez fordulni.

16-3-4

Tisztelettel

Traub B. és Társa, Szeged.

„Viola“-Crème

(fehér v. rózsaszinben)

használata mellett

májfoltok,

szeplők és pörsenések

néhány nap múlva eltűnnek.

Egyedüli készítője:

Gerle Jenő

gyógy-értára

a „Kigyóhoz“

Szegeden, 21-31-5

Klauzál-tér, Kiss D.-féle ház.

Első erdélyi görléczgyár

WEINRICH FRIGYES, SZASZ-REGEN.

Olcsó áron ajánlja gőzölt és jól kiszáritott fából tetszetős alakban, tisztán készített **görléceit** minden faiparosnak.

— Ingyen képes árjegyzéket küld. — Diófát magas áron vesz. — A gyár nagyobbitása végett egy még jó karban lévő 12 lóerejű Hoffmeister-féle gőzmotor és egy egész új injektor olcsón eladó, vagy egy 25-30 lóerejű félstabil gőzgéppel elcsereleendő. 22-13-5

Rápolti, Kun és Tóth

műszövek,

valódi lenárúk, finom kamuka asztal-neműek, jaquard-mintás és nyüstös-árúk s a székely házi szövött cikkek készítői

Székely-Udvarhelyen.

Alföldi képviselete:

BABÓS ELEK kötszövőnél
Szegeden. 23-13-5

KISS D. ÉS TÁRSA UTÓDAI

SZEDED.

Női divatárú-üzlet.

FÉRFI SZABÓSÁG.

KÉS Z NŐI FELÖLTŐK.

PÁRISI UJDONSÁGOK.

25-13-5

Dús választék:

NŐI RUHA-KELMÉK,

SELYEM és BÉLÉSÁRÚKBAN.

Bizományi raktár:

EREDETI PÁRISI MODELLEK,

NŐI KALAPOKBÓL.

Repmann Ignác

RÉZMŰVES SZEGEDEN

Felsőtiszapart 8. és Károlyi-utca 3.

Elvállal és készít: **Szesz- és cukorgyár-berendezéseket, cognac-, sör- és pálinka-főzéket** a legújabb rendszer szerint.

Fecskendő és szivattyús kutakat.

Minden fajta **üstöket, konyha- és kávéházi edényeket** és ezeknek czimezését a legolcsóbb áráért. 41-1-4

KUNITZER JENŐ

ortopéd és különlegességi cipész-üzlete

SZEDEDEN, Kossuth Lajos-sugárt,

szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal.

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igényeket is legjobban kielégítem. Érzékeny lábaknál felette nagy gondot fordítok.

Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát igényelve, kérem becses rendeléseit. 60-13-3

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-utca 7. > SZEDEDEN. < Kárász-utca 7.

Ajánlja a legjobb minőségű, saját készítésű

59-13-4

FÚVÓ- és VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrkat, vonókat stb. Dús raktárt tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, czipiterák, nagybőgők, tamburák, cimbalmok, sipolák (clarinetok), fuvolák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindenféle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrosipetők, szemüvegek, táv- és látószövek, eszterhő- és légsúlymérők, vízmértékek és rajzszközökből.

Egyedüli készítője a megedzett rugókony acélszemüvegeknek. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltnék.

← Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. →

Telefon 146 sz. Telefon 146. sz.

Schlesinger Mór

SZEGEDEN,

Párisi-körút 35-ik szám.

Mindenemű

fűtőszén-, coaks-, kovács-szén-
és faszén-raktár.

Ől- és vágott-fa eladás

nagyban és kicsinyben.

Glöckner József

az Alföld egyedüli legjobban berendezett

VEGYI TISZTÍTÓ és

MŰFESTŐ GYÁRA

férfi, női és gyermekruhák, végárak és
csipkefüggönyök számára.

Főüzletek SZEGEDEN:

Iskola-utca 27-28. saját ház.

. Kárász-utczán a Profétának által.

Bástya-utca a Stefániával szembe. . .

Flóközletek:

Temesvár: belváros Jenő herceg-utca.

Ujvidék: Futtaki-utca.

Szentes: Kossuth-utca.

Vegyitisztító-telep: Szegeden, a Kálvária-uton.

32-5-5

Gyenes Pál

agyagkályhakészítő Szegeden.

Raktáron tart nagy választékban

saját készítményű kályhákat

mindenféle színben. 18-8-4

Elvállal ujbóli rakásokat és javításokat.

Vidéki megkeresésre készséggel válaszol.

Hazai ipar!

Szabályos, gördülékény és módosított

TENTA-ITATÓ-DESKÁIMAT

t. iparostársaim és a n. é. közönség szives párt-

fogásába ajánlom. — Szabályos gördülékényisége

folytán tisztán itat, domboru fedele nem görbülhet

s hosszasan lenyúló csavarja pedig képessé teszi a

legnagyobb mennyiségű itatós papir befogadására.

Ára 1 darabnak 1 korona.

Tömeges megrendelésnél 10 és 20% árengedmény.

Tisztelettel Ifj. BELLER PÉTER
művésztergályos, H.-M.-Vásárhely.

ELSŐ MAGYAR

MALOM- ÉS SZERSZÁM-GÉPGYÁR

törv. bejegyzett cég

TÓTH SÁNDOR KAPOSVÁROTT

gyárt és szállit:

70-12-1

teljes malom- és gyárberendezéseket, vas- és fém-géprészeket minta és rajzok után.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legkedvezőbb fizetési feltételek. Gyors és pontos kiszolgálás jótállással.

4 lóerejű

jókarban lévő MOTOR, egy nagyobb
üzeműnek beszerzése folytán jutányos
árért eladó

Traub B. és Társa könyvnyomdájában

Szegeden.

Levélbeli érdeklődésre szívesen adunk
bővebb fölvilágosítást.

Koch Béla Szeged

épületfa- és asztalos-árúk raktára

Kossuth Lajos-sugárút 22. sz.

Ajánlja kellő figyelemmel osztályo-
zott I. rendű fenyő- és keményfa
asztalos-árúit a n. é. faiparosok b.
figyelmébe, u. m.: szurkos- és veres-
fenyőfa, gőzölt és gőzöletlen bükk-,
jávör-, tölgy-, hárs- és kőrisfa minden
vastagsági méretben a legjutányosabb
árak mellett helyben vasut- vagy gőz-
hajó-állomáshoz bérmentve szállítva.

Nagy raktár belvárosi és porosz szalon
köszénből, valamint kiváló minőségű
légszesz-pirszénből, cement- és mész-
eladás kicsinyben és nagyban. 11-3 4

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítatott
1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóras, föltalálója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. javítások pontosan eszközöltetnek.

Nyomatott Traub B. és Társa könyv- és könyomdájában Szegeden.